

نگاه

نگاهی به فیلم سینمایی کارواش که فرایند ارتکاب به فساد را در ایران روایت می‌کند

هزینه گزاف مبارزه با فساد

فیلم سینمایی کارواش در چهل‌ودومین جشنواره فیلم فجر به نمایش گذاشته شد. این اثر از معدود آثار سینمایی ایران است که به بررسی تخلفات بزرگ مالی در کشور می‌پردازد؛ موضوعی که حالا تبدیل به یکی از دغدغه‌های اصلی جامعه ایران شده و بحران اعتماد و فروریختن سرمایه اجتماعی را به دنبال داشته است. کارواش در واقع نامی هوشمندانه است که برای اثری با مضمون پول‌شویی انتخاب شده و سرنخ یک پول‌شویی بزرگ را به کارواشی در شهر تهران می‌رساند. از آن سو کارواش می‌تواند تداعی‌کننده مفهوم پول‌شویی هم در ذهن مخاطب باشد.

در این اثر سینمایی بیش از آنکه فیلم قهرمان محور باشد، فرایندمحور است؛ فیلمی معماگونه که تلاش می‌کند چرخه پیچیده فسادهای مالی در کشور را توضیح دهد.

فیلم سینمایی کارواش به کارگردانی احمد مرادیور، روایت مبارزه چند مأمور مالیات با پول‌شویی است. درواقع کارواش قصه یک زن مأمور مالیات است که با کشف فرار مالیاتی یک شرکت پتروشیمی متوجه می‌شود که شبکه‌ای از پول‌شویی شرکت‌های تراستی به واسطه یک شخص در حال رخ‌دادن است. این شکل از قصه و روایت تا به حال در سینمای ایران مسبوق به سابقه نبوده است. این مأمور زن در نهایت به دست متخلفان گشته می‌شود و ادامه داستان را یک مأمور دیگر مالیات که بسیار مصمم و زخم‌خورده است، پیش می‌برد. این مأمور به نام «کاوه» که مرگ همکارش را دیده، سرسختانه به دنبال آن است که نفرات اصلی باند تخلف را کشف کند. نقش کاوه را امیر آقایی بر عهده دارد. پایتئه پناهی‌ها در نقش «پری»، مأمور مالیاتی سرسخت و حسین مهری، دیگر بازیگر اصلی، بار داستان را به دوش می‌کشند. تهیه‌کننده فیلم تأکید کرده که نقش اول میان این چند بازیگر تقسیم شده است. فیلم‌نامه «کارواش» حاصل دو سال تحقیق و مشورت با ۵۰ اقتصاددان، حقوق‌دان و قاضی است.

سازندگان در این فیلم سینمایی به جای تمرکز بر یک شخصیت شرور خاص، به سراغ ترسیم «چرخه» فساد رفته‌اند؛ اینکه چگونه ضعف قوانین موجب می‌شود پول‌شویی‌های بزرگ رخ بدهد و متخلفان به سختی به چنگ قایون بیفتند. در این فیلم بارها تأکید می‌شود که شفافیت وجود ندارد و بسیاری از پرونده‌های فساد در لایه‌های اول تخلف بررسی می‌شود و سرمنشا این تخلفات از دایره مجازات مصون مانده و دوباره از جایی دیگر فرایند تخلف را رقم می‌زند.

در این فیلم راه‌حل ارائه نمی‌شود و مخاطب درگیر یک بازی معماگونه و پیچیده می‌شود که بسترساز تخلفات مالی در کشور شده است.

این فیلم را احمد مرادیور از کارگردان‌های قدیمی و کم‌کار سینما کارگردانی کرده و فیلم‌نامه فیلم را عباس نعمتی نوشته است. تهیه‌کنندگی فیلم را بهروز مفید بر عهده دارد. بازیگران این فیلم را امیر آقایی، پایتئه پناهی‌ها، حسین مهری، حسین محجوب، خاطره اسدی، امیرحسین صدیق و امیر غفارمنش تشکیل می‌دهند.

درباره کارواش باید گفت سوزه فیلم یک سوزه متفاوت است که در سینمای کشور کمتر یا سطحی‌تر به آن پرداخته شده است. اینکه فیلم‌ساز از کلیشه‌های رایج سینمای ایران و درام‌های عاطفی فاصله می‌گیرد و تلاش می‌کند تا به یک موضوع مهم بپردازد که سال‌هاست برای جامعه ایران تبدیل به دغدغه شده، اقدامی ارزشمند و شاید دیرنگ‌هاست. املا که جامعه ایران گرفتار بحران اعتماد ناشی از همین فسادهای اقتصادی است، شاید بهتر بود فیلم‌سازان خیلی زودتر از این به سراغ چنین سوزه‌هایی می‌رفتند تا آثار آنها واکنشی باشد به دغدغه‌های جمعی مخاطبان اما ساخت دیر هنگام کارواش که افزضا جزء معدود آثار سینمایی کشور با موضوع فسادهای اقتصادی است، درواقع این گزاره را به ذهن متبادر می‌کند که سینماگران هم از بدنه جامعه فاصله گرفته‌اند.

سازندگان در این فیلم تلاش کرده‌اند فرایند پیچیده فساد در ایران را به صورت فشرده در یک قصه کوتاه خلاصه کنند و این تلاش گاهی موجب شده است بخش‌هایی از فیلم کنگ به نظر برسد یا بیش از حد ساده‌نمایی شود. در عین حال باید گفت نقد تیز و برنده و اشارات کوتاه به فساد سازمان‌یافته که گاهی به نمایندگان مجلس و متولیان می‌رسد، اشارات شجاعانه در این اثر است که می‌تواند موجب همدات‌پنداری مخاطبان با سازندگان فیلم شود؛ به‌ویژه اینکه در اثر همان اندازه که مأموران درستکار مالیات ترسیم شده‌اند، به مأموران متخلف هم می‌پردازد و از جانب‌داری فیلم‌سازان به نفع گروه یا قشری خاص خودداری می‌کند.

نکته جذاب دیگر فیلم این است که قهرمان یک کارمند معمولی و گمنام است نه یک شخصیت غیرقابل دسترس. اینکه چگونه آدم‌های عادی با مسئولیت‌پذیری در قبال جامعه خود کارهای بزرگ را رقم می‌زنند و این می‌تواند یکی از نقاط قوت داستان باشد. در اثر سینمایی کارواش هرچند که سازندگان بارها به شفافیت به‌عنوان یک عامل اصلی برای جلوگیری از فساد اشاره می‌کنند، اما داستان راه‌حل ارائه نمی‌دهد. هرچند که باید گفت فیلم‌ساز موظف به ارائه راه‌کار در اثر خود نیست اما ماجرا آنجا غم‌انگیز می‌شود که شهروندان معمولی برای انجام درست وظیفه خود هزینه‌های گزاف به سنگینی از دست دادن جان خود را می‌پردازند. این در حالی است که باید گفت در بسیاری از کشورهای جهان مبارزه با فساد با نیروی انسانی گره نخورده است؛ نیروی انسانی که احتمال خطا و لغزش آن می‌تواند بسیار بالا باشد. در حال حاضر بسیاری از کشورهای جهان با بهره‌گیری از فناوری اقدام به الکترونیک‌کردن تمام فرایندهای اداری و مالی کرده‌اند و این فرایندها به راحتی برای عموم و رسانه‌ها قابل دسترس است؛ بنابراین امکان تخلف در این اتاق‌های شیشه‌ای بسیار کم و دشوار می‌شود. مصداق این فناوری، دولت الکترونیک است که افزضا یکی از مهم‌ترین شاخصه‌های شفافیت و فسادگریزی دولت‌ها شناخته می‌شودف اما ایران در این شاخص رتبه نامطلوب ۱۵۷ را در جهان داراست. همین شاخصه به‌سادگی نشان می‌دهد چگونه شفافیت‌گریزی سبب شده است که بار اجرای عدالت و مبارزه با فساد بر دوش نیروی انسانی و کارمندان جزء بیفتد که خود با گرفتار فساد می‌شوند یا در این راه جان می‌یازند.



مهمام سلیمان بیگی: پرونده ایران در FATF به در بسته خورد. براساس بیانیه رسمی که مرکز اطلاعات مالی در پاسخ به پیگیری‌های «شرق» ارائه داده، پرونده ایران در FATF پس از نشست ۲۳ بهمن در مکزیکوسیتی وارد مرحله‌ای جدید شده است. این مرکز سو پیشرفت‌های فنی و حقوقی موجب پذیرش بخشی از برنامه اقدام شده، ولی از سوی دیگر مسائل سیاسی و تحریمی پرونده ایران را از موضوعی صرفا بانکی و فنی به یک هزارتوی امنیتی تبدیل کرده و باعث شده است حتی چهار محدودیت جدید علیه ایران تصویب شود. فهرست ترویرست‌های قطع‌نامه ۱۲۶۷ شورای گلابه از نبود همکاری برخی بخش‌های داخلی، هشدار داده که در صورت ادامه تعلل در داخل وضعیت برای کشور بغرنج‌تر هم خواهد شد.

بن‌بست در FATF

FATF آخرین هفته کاری خود را در مکزیکوسیتی از ۹ تا ۱۳ فوریه ۲۰۲۶ برگزار کرده است و اجلاس اصلی (پلنری) نیز در ۱۱ تا ۱۳ فوریه ۲۰۲۶ برگزار شد؛ اجلاسی که پنجمین نشست پلنری تحت ریاست الیزا د آندا مادرارو (مکزیک) است. پیگیری‌های «شرق» از مرکز اطلاعات مالی برای دریافت جزئیات آخرین وضعیت پرونده ایران در FATF در پی این نشست مکزیکوسیتی، نشان می‌دهد با وجود پیشرفت‌های فنی جمهوری اسلامی در گفت‌وگوها، اقدامات تقابلی جدیدی علیه ایران به کشورهای عضو ابلاغ شده است. طبق بیانیه‌ای که مرکز اطلاعات مالی در پاسخ به پیگیری‌های «شرق» ارائه کرده است، پس از تصویب کنوانسیون‌های پارمو و سی‌اف‌تی در مجمع تشخیص مصلحت نظام و تصویب نسخ آیین‌نامه‌های مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم در هیئت وزیران ایران، امکان ارائه گزارش پیشرفت درباره سه بند از ۲۴ بند باقی‌مانده برنامه اقدام فراهم شده بوده است. از این‌رو مرکز اطلاعات مالی در نشست‌های دوره‌ای FATF در پاریس (مهرماه) و مکزیکوسیتی (بهمن‌ماه)، دو گزارش پیشرفت و یک گزارش تکمیلی به این نهاد ارائه داد. در پی این مذاکرات فنی، دفاعیات ایران درباره پنج شرط از ۱۰ شرط اعمال‌شده بر کنوانسیون‌ها پذیرفته شد. همچنین اجرای ۱۱ ماده از ۱۷ ماده مرتبط با سی‌اف‌تی مورد قبول قرار گرفت و اجرای ۱۰ ماده از ۲۱ ماده مرتبط با پارمو نیز تأیید شد. به گفته روابط‌عمومی مرکز اطلاعات مالی، حتی هشت بند از برنامه اقدام نیز از وضعیت «بلاتکلیف» به «تا حدی پذیرفته‌شده» ارتقا یافت.

این روند امیدواروی ایجاد کرد که شاید با مذاکرات فنی و حقوقی امکان تکمیل سایر بندها و خروج از لیست سیاه وجود داشته باشد.

چرا با وجود تلاش‌ها، فشار بیشتر شد؟

با این حال ظاهرا در همین بزنگاه با استناد به قطع‌نامه‌های مرتبط با سازوکار «مکانیسم ماشه» در سازمان ملل متحد، برخی کشورها خواستار استفاده از ظرفیت FATF برای اجرای تحریم‌ها علیه ایران شدند. در نتیجه، با وجود حمایت ۱۱ عضو از FATF از اقدامات ایران، اجماع کامل علیه کشور شکسته شد اما اکثریت اعضا (۲۸ عضو) متن بیانیه عمومی را تغییر دادند و در نهایت اقدامات تقابلی جدیدی علیه جمهوری اسلامی تصویب شد. براساس متن بیانیه ارائه‌شده به «شرق»، در پی این نشست FATF چهار محدودیت اصلی را به کشورهای جهان ابلاغ کرد: ۱. خودداری از صدور مجوز ایجاد شعب و زیرمجموعه مؤسسات مالی و ارائه‌دهندگان خدمات دارایی مجازی ایرانی، ۲. محدودیت تأسیس شعب مؤسسات مالی خارجی در ایران، ۳. محدودسازی روابط تجاری و ترانکش‌های مالی و رمزارزی با ایران و ۴. بررسی ویژه همه وجوه مرتبط با ایران حتی کمک‌های بشردوستانه، غذا، خدمات درمانی و هزینه سفارتخانه‌ها از منظر تأمین مالی تروریسم یا اشاعه تسلیحات.

هشدار درباره تداوم تعلل‌های داخلی

مرکز اطلاعات مالی همچنین از بی‌نتیجه‌ماندن بیش از

«شرق» از سرانجام پرونده ایران در گروه‌ویژه اقدام مالی و ۴ محدودیت تازه برای کشور گزارش می‌دهد

دور جدید تقابل FATF علیه ایران



۲۰۰ مکاتبه رسمی طی سه سال با دستکته‌های داخلی خیر می‌دهد. ظاهرا برخی موضوعات از مهم‌ترین گره‌های باقی‌مانده در داخل هستند که مدت‌هاست با تعلل مواجه شدند؛ ازجمله اصلاح شروط کنوانسیون‌ها، عضویت در گروه منطقه‌ای مبارزه با پول‌شویی، حذف برخی استثنایای قانون تأمین مالی تروریسم و اجرای سازوکار شناسایی و توقیف اموال افراد فهرست تحریمی شورای امنیت (فهرست ترویرست‌های قطع‌نامه ۱۲۶۷ شورای امنیت سازمان ملل متحد).

این مرکز ضمن گلابه از بی‌نتیجه‌ماندن پیگیری‌هایش از مراجع داخلی تا امروز، هشدار داد تداوم تأخیر و تعلل در تصمیم‌گیری‌های خرد و گاهی سطحی مورد نیاز می‌تواند اتخاذ تصمیمات بزرگ در این حوزه مثل تصویب کنوانسیون‌های پارمو و سی‌اف‌تی در مجمع تشخیص مصلحت نظام و تصویب نسخ اصلاحی آیین‌نامه‌های مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم را در ادامه مدیریت پرونده کشور با FATF بی‌اثر کرده و منجر به افزایش اقدامات تقابلی علیه ایران و اتباع ایرانی و به تبع آن اعمال فشارهای بیشتر مالی و اقتصادی مازاد بر تحریم‌های تحمیلی باشد.

از تعلیق تا لیست سیاه

تا پیش از برگزاری نشست ۲۳ بهمن‌ماه در مکزیکوسیتی نیز ایران در لیست سیاه FATF باقی مانده بود و حتی در اجلاس قبلی که در اکتبر ۲۰۲۵ برگزار شد، جمهوری اسلامی در فهرست خطر تأمین مالی تروریسم و پول‌شویی قرار گرفته و مجمع اعضا را به اعمال «اقدامات مقابله‌ای» علیه او تشویق کرد، چراکه پس از شش سال بلاتکلیفی پارمو و سی‌اف‌تی هنوز در داخل پذیرفته نشده بودند. در ژوئن ۲۰۱۶، پس از اجرای برجام، ایران متعهد شد برنامه اقدام FATF را اجرا کند، پس FATF نیز اقدامات مقابله‌ای را به‌طور موقت برای ایران تعلیق کرد. سال ۲۰۱۸ لوائح پارمو و سی‌اف‌تی در مجلس تصویب شدند، اما به علت مخالفت شورای نگهبان، این لوائح به مجمع تشخیص مصلحت نظام کشیده شدند و مدت‌ها بدون تصویب نهایی باقی ماندند. در همین راستا در فوریه ۲۰۲۰، FATF اعلام کرد ایران به دلیل تکمیل‌نکردن تعهدات، دوباره مشمول اقدامات مقابله‌ای می‌شود. از آن زمان تاکنون با وجود پیشرفت‌هایی که گاهی در مذاکرات فنی ایجاد شده، موقعیت ایران از این منظر در جهان بی‌تغییر مانده است.

تبدیل پرونده ایران از مالی به امنیتی

حالا و با شدت‌گرفتن تحریم‌ها علیه ایران، به نظر می‌رسد پرونده مالی ایران برای غرب دیگر امنیتی تلقی می‌شود و نه صرفا مالی. منتقدان بین‌المللی، به‌ویژه در اروپا و آمریکا، استدلال می‌کنند که شبکه‌های مالی مرتبط با گروه‌های مقاومت مانند حزب‌الله و حماس در چارچوب نگرانی‌های FATF قرار می‌گیرند. درحالی‌که لایحه مربوط به تأمین مالی تروریسم در ایران هنوز برای جهان محل بحث است، ایالات متحده نیز بارها اعلام کرده یکی از شروط کاهش تنش با ایران، محدودشدن حمایت از گروه‌های مقاومت است. برای نمونه، در مواضع رسمی U.S. Department of State طی سال‌های اخیر، موضوع «حمایت ایران از گروه‌های مسلح منطقه‌ای» به‌عنوان مانع

گزارش

قرار بازداشت اعضای جبهه اصلاحات به قرار وثیقه تغییر کرد
آزادی آذر منصوری، جوادامام و ابراهیم اصغرزاده

آذر منصوری رئیس جبهه اصلاحات، جواد امام و ابراهیم اصغرزاده، از بازداشت‌شدگان جبهه اصلاحات، در ساعات پایانی پنجشنبه و جمعه گذشته آزاد شدند. پنجشنبه‌شب وکیل‌مدافع جواد امام دبیرکل مجمع ایثارگران و ابراهیم اصغرزاده از آزادی موکلانش خبر داد. کرمانی در گفت‌وگو با ایسنا اعلام کرد: جواد امام و ابراهیم اصغرزاده دقیقی پیش با سپردن وثیقه آزاد شدند. کرمانی، وکیل‌مدافع جواد امام دبیرکل مجمع ایثارگران و ابراهیم اصغرزاده، روز دوشنبه از بازداشت موکلانش خبر داده بود. هفته گذشته جبهه اصلاحات با موجی از بازداشت‌ها ازجمله بازداشت رئیس جبهه اصلاحات و سخنگو و چهره‌های شناخته‌شده این جریان سیاسی مواجه شد که همچنان اطلاعات دقیقی از اتهامات و دلیل بازداشت آنها در دست نیست و فقط خبرگزاری فارس اتهام آنها را «هدف‌گیری استیجام ملی، موضوع‌گیری علیه قانون اساسی، هماهنگی با تبلیغات دشمن، ترویج تسلیم‌طلبی، انحراف گروه‌های سیاسی و ایجاد سازوکارهای مخفی براندازانه» عنوان کرد.



هرچند در نهایت پنجشنبه‌شب جواد امام و ابراهیم اصغرزاده با تودیع وثیقه آزاد شدند و چهره‌ای از آزادی احتمالی سایر بازداشت‌شدگان جبهه اصلاحات نیز تا ظهر جمعه منتشر شد و خبر تبدیل قرار بازداشت به قرار وثیقه چهره‌های باقی‌مانده در زندان نیز تأیید شد. اما تا زمان نظیر این گزارش فقط خبر آزادی آذر منصوری تأیید شده است. پیش از این، جبهه اصلاحات ایران با صدور بیانیه‌ای در پی بازداشت و احضار جمعی از اعضای خود، از رئیس‌جمهور که ریاست ششورای عالی امنیت ملی را نیز بر عهده دارد، رئیس قوه قضائیه و وزیر کشور به‌عنوان مسئول امنیت و سیاست داخلی خواست با اتخاذ تدابیر عاجل، آزادی فوری و بدون قید و شرط بازداشت‌شدگان و سایر زندانیان سیاسی را فراهم کرده و از تشدید التهاب در فضای سیاسی کشور جلوگیری کنند. در این بیانیه که سه‌شنبه ۲۱ بهمن ۱۴۰۴ منتشر شده، آمده است: بازداشت خانم آذر منصوری، رئیس مجمع عمومی جبهه اصلاحات ایران و آقایان جواد امام سخنگو، ابراهیم اصغرزاده رئیس کمیته سیاسی و عضو هیئت‌رئیسه و محسن امین‌زاده عضو حقیقی این جبهه، هم‌زمان با احضار برخی دیگر از اعضای هیئت‌رئیسه جبهه اصلاحات ایران، آن‌هم در شرایط دشوار و خطر کنونی کشور، امری بهت‌آور و موجب تأسف عمیق است. بی‌تردید برخورد حذفی با جبهه اصلاحات ایران، به‌عنوان فرآگیرترین شکل کشور، پیامی جز افزایش ناامیدی افکار عمومی نسبت به ظرفیت جریان میانه‌رو، خشنودریز و دلسوز منافع ملی در بر ندارد. تداوم این رویکرد نه‌تنها به تشدید انسداد سیاسی می‌انجامد، بلکه به تقویت جریان‌های خشنودطلب و جنگ‌طلب طرفدار اسرائیل منجر خواهد شد. از سوی دیگر استقبال برخی محافل سیاسی و رسانه‌ای داخلی به‌روشنی نشان می‌دهد که این‌گونه اقدامات فضای کشور را به جای آرامش و نسوی نارواداری و انسداد بیشتر سوق می‌دهد. جبهه اصلاحات در ادامه بیانیه خود با اشاره به مطالب مطرح‌شده در اطلاعیه دادرسانی نوشته که این امری است که خود بر نگرانی‌ها درباره روندهای جاری می‌افزاید. جبهه اصلاحات در پایان بیانیه خود بازداشت و احضار برخی از اعضایش را اقدامی تلخ خوانده و از رئیس‌جمهور و رئیس شورای عالی امنیت ملی، رئیس قوه قضائیه و وزیر کشور -به‌عنوان مسئول امنیت و سیاست داخلی- مصرانه می‌خواهد با اتخاذ تدابیر عاجل، ضمن فراهم‌کردن آزادی فوری و بدون قید و شرط بازداشت‌شدگان و سایر زندانیان سیاسی، از تشدید التهاب در فضای سیاسی کشور جلوگیری کنند.

شود. با این نگاه، اقتصاد رفتاری می‌تواند به پشتیبانی برای بهبود کسب‌وکارها و شرایط اقتصادی تبدیل شود.

بازی‌واره‌ها (gamification) هم می‌توانند در اقتصاد رفتاری به‌عنوان ابزاری مفید برای پیشبرد اهداف، سیاست‌ها یا اصلاحات اقتصادی باشند. این بازی‌واره‌ها براساس گرایش‌های اقتصادی، تمایلات، سلاطیق و علایق افراد جامعه طراحی می‌شوند. مثلا افراد زیادی در جامعه هستند که قرعه‌کشی و بخت‌آزمایی را دوست دارند. دولت براساس این علایق می‌تواند سیاست‌ها، اهداف و اصلاحات اقتصادی خود را در جامعه پیش ببرد. به‌عنوان نمونه می‌تواند مشارکت این افراد برای صرفه‌جویی در مصرف انرژی را جلب و بخشی از منابع حاصل از صرفه‌جویی را طی قرعه‌کشی به این جامعه هدف بازگرداند. می‌توان بازی‌واره‌های مشابه و متعدد زیادی بر پایه تشویق، تنبیه، حمایت و اصلاح در چارچوب اقتصاد رفتاری شناسایی، برنامه‌ریزی و اجرا کرد.

علاوه بر ابزار که اقتصاد رفتاری بر استفاده درست و اصولی از آن تأکید دارد، رفتارهای گذشته دولت‌ها و اعتماد یا عدم اعتماد به تصمیمات هم در این چارچوب قابل طرح است. در این زمینه و طبق دسته‌بندی می‌توان دو عامل «تکنیکی و درون‌زا» و «رفتاری و برون‌زا» را در رویه‌های اثرگذار بر اقتصاد احصا کرد. عوامل تکنیکی و درون‌زا به سیاست‌های ارزی، تعرفه‌ای، پولی، سرمایه‌ای و... اشاره دارد که دولت‌ها سعی می‌کنند با استفاده از آنها، در رویه‌های اقتصادی نقش‌آفرینی کنند. عوامل رفتاری و برون‌زا هم به رفتار جامعه در قبال تصمیمات و نقش‌آفرینی دولت با توجه به عملکرد گذشته آن، فرهنگ، انگارها و سانسالی از این دست اشاره دارد.

طه حسین مدنی

رئیس اندیشکده حکمرانی هوشمند

نامشهود و حذف‌ناشدنی ولی مدیریت‌پذیر است که اگرچه در اقتصاد کلاسیک به آن نگاه منفی وجود دارد، اما می‌توان با نگاه مثبت و با یک‌سری ابزارها و عملکردها آن را به سمت درست هدایت کرد. با توجه به اینکه عمده نظریه‌پردازان اقتصاد رفتاری در اسرائیل سکونت داشتند، سعی کردند در چارچوب همین نظریه و با توجه به شرایطی که در دنیا وجود داشت، سرزمین‌های اشغالی را جزیره ثبات و مکانی امن برای سرمایه‌گذاری معرفی کنند. سراریزشدن سرمایه در آن دوران و ساخت شهرک‌های متعدد فناوری، نتیجه همین نظریه‌پرداز ی بود. از سوی دیگر تلاش شد تا از این مفهوم اقتصادی برای مهندسی افکار عمومی در راستای مثبت یا منفی در سرزمین‌های دیگر نیز بهره ببرند؛ که البته تا حدود بسیار زیادی در یک برهه زمانی موفق بودند.

اقتصاد رفتاری معتقد است رفتارهای نامشهود با یک‌سری ابزار مدیریت‌پذیر است. مقوله فرهنگ و رسانه یکی از مهم‌ترین ابزارهایی است که در اقتصاد رفتاری به آن توجه می‌شود. نوع نگاه اقتصاد رفتاری به رسانه، به‌عنوان ابزاری است که بتواند بر ذهن و سپس رفتار مردم برای حرکت در مسیر که تعریف شده، اثرگذار باشد. این ابزار می‌تواند در قالب یک فیلم سرگرم‌کننده اما دارای فحوای اقتصادی، یک سریال جذاب با پیام‌های خاص، کتاب، مجله، عکس، آهنگ، پادکست، شبکه اجتماعی، دستیارهای هوش مصنوعی و حتی موتور جست‌وجو تعریف